

1. Creșterea profitabilității firmei

Venit minus cheltuieli = profit – sau formula de bază a falimentului.

Cum crești cu adevărat o afacere sănătoasă

De ce spunem că venit minus cheltuieli = profit este formula de bază a falimentului?

Din două motive. În primul rând pentru că venitul minus cheltuielile **deductibile** minus **cheltuielile parțial deductibile** este egal cu profitul contabil. În al doilea rând, pentru că foarte multe persoane consideră similare următoarele noțiuni: *venituri = încasări*, *cheltuieli = plăți*. Acest lucru este adevărat pe termen lung, însă pe termen scurt noțiunile diferă substanțial.

Iar dacă nu suntem atenți, ele ne duc la incapacitate de plată, deși din punct de vedere contabil suntem pe profit.

Să vedem o situație simplă din practică:

Luna	Operația	Efecte asupra contului de rezultate	Efecte asupra trezoreriei	Obs.
Septembrie	Se constituie o societate, acționarii subscriind și virând capitalul social în sumă de 90.000 lei.	Nu apar	Încasare 90.000 lei	Acționarii fac o investiție cu speranța că o vor recupera rapid.
Octombrie	Se achiziționează materii prime și materiale și se achită salariile personalului angajat: 80.000 lei.	Cheltuieli (profitul scade) – 80.000 lei	Plată 80.000 lei	

Octombrie	Se achiziționează un utilaj de 72.000 lei, amortizabil în 6 ani.	Cheltuieli cu amortizarea pentru noiembrie + decembrie = $72.000 / 72 \text{ luni} * 2 \text{ luni} = 2.000 \text{ lei}$	Plată 72.000 lei	
Noiembrie	18 noiembrie: Se vând produse finite de 100.000 lei, se facturează cu încasare la 60 de zile	Venituri (profitul crește)	Încasări zero	Se așteaptă încasarea sumei.
Decembrie	Rezultat brut = 100.000 – 80.000 – 2.000 = 18.000 lei	Cheltuială	Nu este ieșire de numerar ¹ .	Trebuie achitat
	Se calculează impozitul de plată = 2.880 lei.			
Concluzia din contul de rezultate		Concluzia din situația fluxurilor de trezorerie		Încă se așteaptă încasarea sumei de la clienți.
Venituri totale = 100.000 lei Cheltuieli totale = 84.880 lei Rezultat net = 15.120 lei		Încasări = 90.000 Plăți = 152.000 lei Acționarii trebuie să achite din banii lor 152.000 lei (din care 90.000 au depus deja drept capital social).		

¹ Impozitul pe profit aferent anului N se calculează în februarie-martie anul N+1, este cheltuială înregistrată pe luna decembrie anul N, dar se plătește în anul N+1, deci este cheltuială pentru anul N, însă nu este ieșire de numerar în decembrie anul N.

Concluzia: firma nu **a încasat** nimic (încasări zero), acționarii trebuie să crediteze firma cu 152.000 lei, DAR, **sub aspect contabil, ea este pe profit!**

De unde apar diferențele de mai sus? Din abordările diferite între logica financiar-contabilă și logica matematică...

Diferențele dintre venituri/cheltuieli și încasări/plăți sunt următoarele:

- poate exista un decalaj între momentul înregistrării unui venit și momentul încasării lui; (veniturile din vânzări se înregistrează în momentul vânzării sau prestării serviciului prin emiterea facturii, chiar dacă nu au fost încasate);
- nu toate veniturile entității generează încasări (de exemplu, veniturile din anularea unor provizioane, veniturile din reevaluarea la curs valutar sunt venituri non-cash);
- cheltuielile contabile nu reflectă întotdeauna și o ieșire de numerar (de exemplu, amortizarea și deprecierea bunurilor sunt cheltuieli care nu presupun utilizarea de cash-flow, deoarece bunurile respective au fost deja achitate în trecut, ele având impact asupra profitului);
- cheltuielile cu imobilizările corporale presupun plata integrală la achiziție, însă în contabilitate cheltuiala cu bunul respectiv se va înregistra eșalonat pe o anumită perioadă de timp (profitul fiind afectat pe respectiva perioadă de timp).

Așadar:

Pe termen lung: Profit/Pierdere = Cash-Flow (pozitiv/negativ)

Pe termen scurt: Profitul diferă substanțial de Cash-Flow

Ca urmare, poate apărea situația în care firma înregistrea-

ză profit, dar poate intra în procedură de faliment pentru neonorarea obligațiilor sale contractuale.

Ca să deslușim cum stăm, mai întâi să vedem limpede DE CE anumite cheltuieli nu sunt... cheltuieli pentru statul român (și care dintre ele), deși generează ieșire de numerar, iar apoi să ne concentrăm pe partea de numerar.

Restul capitolelor arată CUM să facem ca să avem și profit, și numerar. Dar mai întâi să înțelegem bine noțiunile.

DEMO

1.1. De ce profitul contabil e diferit de profitul matematic?

Așa cum am spus, pentru că sub aspect fiscal, profit NU înseamnă venituri minus cheltuieli, ci:

$$\text{Profit} = \text{venitul minus cheltuielile deductibile minus cheltuielile parțial deductibile}$$

Ce nu e cheltuială deductibilă/parțial deductibilă NU se scade.

Pentru stabilirea bazei impozabile trebuie să se țină cont de încadrarea cheltuielilor în cheltuieli deductibile și nedeductibile. Orice societate dorește să își diminueze cheltuiala cu impozitul pe profit, de aceea se impune în cele ce urmează să discutăm despre încadrarea cheltuielilor într-una din categoriile menționate.

1. Cheltuieli deductibile = toate cheltuielile efectuate în scopul desfășurării activității economice.

Aceste cheltuieli se scad integral din baza impozabilă.

Cu cât aceste cheltuieli sunt mai multe, cu atât baza impozabilă se diminuează și implicit impozitul de plată este mai mic.

Încadrarea unei cheltuieli ca fiind deductibilă integral depinde în mare măsură de obiectul de activitate.

• *Exemplu:*

- *Cheltuiala cu combustibilul este pentru o firmă de transport deductibilă integral, pe când pentru celelalte firme, această cheltuială este deductibilă limitat. Achiziția de articole de papetărie este o cheltuială deductibilă pentru un magazin de birotică (obiectul de activitate este vânzarea acestor articole), pe când aceeași achiziție pentru un restaurant este cheltuială nedeductibilă.*

2. Cheltuieli cu deductibilitate limitată:

- **cheltuielile de protocol** – acestea sunt deductibile în limita unei cote de 2% aplicate asupra profitului contabil la care se adaugă cheltuielile cu impozitul pe profit și cheltuielile de protocol. În cadrul cheltuielilor de protocol se includ și cheltuielile înregistrate cu taxa pe valoarea adăugată colectată, **pentru cadourile oferite de contribuabil, cu valoare unitară mai mare de 100 lei:**

$$\begin{array}{r} \text{Bază de} \\ \text{calcul} \\ \text{cheltuieli} \\ \text{protocol} \end{array} = \begin{array}{r} \text{Rezultat} \\ \text{brut} \end{array} + \begin{array}{r} \text{Cheltuieli cu} \\ \text{impozitul pe} \\ \text{profit} \end{array} + \begin{array}{r} \text{Cheltuieli} \\ \text{de protocol} \end{array} - \begin{array}{r} \text{Cheltuieli} \\ \text{înregistrate cu} \\ \text{TVA colectată} \\ \text{pentru cadourile} \\ \text{oferite} \end{array}$$

Exemplu:

O societate decide să acorde cadouri unor parteneri cu o valoare unitară sub 100 lei². Întreaga cheltuială de protocol este în valoare de 2.000 lei.

Societatea prezintă următoarele date la 31.12.N:

- Venituri totale = 100.000 lei
- Cheltuieli totale = 80.000 lei, din care:
 - Cheltuiala cu impozitul pe profit = 1.000 lei
 - Cheltuieli de protocol = 2.000 lei

$$\begin{aligned} \text{Cheltuieli de protocol deductibile} &= (\text{Venituri totale} - \text{Cheltuieli totale} + \\ &\text{Cheltuieli cu impozitul pe profit} + \text{Cheltuieli de protocol}) \times 2\% = \\ &= (100.000 \text{ lei} - 80.000 \text{ lei} + 1.000 \text{ lei} + 2.000 \text{ lei}) \times \\ &2\% = 460 \text{ lei} \end{aligned}$$

Atât e deductibil: 460 lei, deși ieșirea de numerar este de 2.000 lei. Restul sunt cheltuieli nedeductibile (un exemplu bun de diferență dintre ieșirile de numerar și cheltuiala recunoscută fiscal...).

¹ În cazul în care cadourile depășesc 100 lei, se includ și cheltuielile cu TVA.

• $Cheltuieli\ de\ protocol\ nedeductibile = Cheltuieli\ de\ protocol -$
• $Cheltuieli\ de\ protocol\ deductibile = 2.000\ lei - 460\ lei = 1.540\ lei$

• *Rezultatul impozabil crește (și crește și impozitul) din cauza cheltuielilor nedeductibile:*

• $Rezultat\ impozabil = Venituri\ totale - Cheltuieli\ totale - Venituri$
• $neimpozabile\ (Dividende) + Cheltuieli\ nedeductibile\ (Cheltuieli\ cu$
• $impozitul\ pe\ profit + Cheltuieli\ de\ protocol\ nedeductibile) = 100.000\ lei -$
• $80.000\ lei + (1.000\ lei + 1.540\ lei) = 22.540\ lei$

• *Varianta 2: Presupunem că se acordă cadouri partenerilor în valoare totală de 400 lei.*

• $Cheltuieli\ de\ protocol\ deductibile = (Venituri\ totale - Cheltuieli\ totale +$
• $Cheltuieli\ cu\ impozitul\ pe\ profit + Cheltuieli\ de\ protocol) \times 2\% =$
• $(100.000\ lei - 80.000\ lei + 1.000\ lei + 400\ lei) \times 2\% = 428\ lei$

• *Observăm că în acest caz cheltuielile de protocol sunt sub limita maximă admisă de 428 lei, ceea ce înseamnă că vom deduce integral cheltuielile de protocol.*

• $Rezultat\ impozabil = Venituri\ totale - Cheltuieli\ totale - Venituri$
• $neimpozabile\ (Dividende) + Cheltuieli\ nedeductibile\ (Cheltuieli\ cu$
• $impozitul\ pe\ profit) = 100.000\ lei - 80.000 + 1.000\ lei = 21.000\ lei$

• *Mai mic decât 22.540 lei! Așadar, atenție la o serie de cheltuieli în favoarea salariaților sau acționarilor, cheltuieli care aduc „hemoragie de numerar“, dar pe care statul nu le recunoaște decât limitat sau deloc!*

- **cheltuielile sociale**, în limita unei cote de până la 5%, aplicate asupra valorii cheltuielilor cu salariile personalului, potrivit Codului muncii.

Exemple de cheltuieli sociale:

- ajutoarele de înmormântare, ajutoarele pentru bolile grave și incurabile, ajutoarele pentru naștere, ajutoarele

pentru proteze, ajutoarele pentru pierderi produse în gospodăriile proprii, ajutorarea copiilor din școli și centre de plasament;

- cheltuielile pentru funcționarea corespunzătoare a unor unități aflate în administrarea contribuabililor, precum: creșe, grădinițe, școli, muzee, biblioteci, cantine, baze sportive, cluburi, cămine de nefamiliști și altele asemenea;
- cheltuielile reprezentând: cadouri în bani sau în natură, inclusiv tichete cadou oferite salariaților și copiilor minori ai acestora, servicii de sănătate acordate în cazul bolilor profesionale și al accidentelor de muncă până la internarea într-o unitate sanitară, tichete de creșă acordate de angajator în conformitate cu legislația în vigoare, contravaloarea serviciilor turistice și/sau de tratament, inclusiv transportul, acordate de angajator pentru salariații proprii și membrii lor de familie, precum și contribuția la fondurile de intervenție ale asociațiilor profesionale ale minerilor;
- alte cheltuieli cu caracter social efectuate în baza contractului colectiv de muncă sau a unui regulament intern;

Exemplu:

O societate înregistrează următoarele cheltuieli sociale:

- cadouri pentru salariați și copiii minori ai acestora – 7.000 lei;
- bilete de tratament și odihnă acordate salariaților – 10.000 lei.
- Fondul de salarii este de 200.000 lei.

Cheltuieli sociale = 7.000 + 10.000 = 17.000

Cheltuieli sociale deductibile = 200.000 lei x 5% = 10.000 lei

Cheltuieli sociale nedeductibile = 17.000 lei – 10.000 lei = 7.000 lei

(cu atât crește rezultatul impozabil; cei 7.000 lei vor fi impozitați!)

- **cheltuielile reprezentând tichetele de masă și vouchere de vacanță** acordate de angajatori, potrivit legii;

- **cheltuielile pentru funcționarea, întreținerea și repararea locuințelor de serviciu**
- **cheltuielile de funcționare, întreținere și reparații aferente unui sediu aflat în locuința proprietate personală a unei persoane fizice, folosită și în scop personal, deductibile în limita corespunzătoare suprafețelor puse la dispoziția societății în baza contractelor încheiate între părți, în acest scop**
- **50% din cheltuielile aferente vehiculelor rutiere motorizate care nu sunt utilizate exclusiv în scopul activității economice.**

Exemplu: Firma decide să deconteze pentru personalul de conducere cheltuiala cu transportul la serviciu cu mașina *personală* în limita a 100 lei lunar/persoană.

Deducerea pentru astfel de cheltuieli este $100 \times 50\% = 50$ lei.

- 3. Cheltuieli nedeductibile sunt cheltuielile care nu au legătură cu activitatea curentă.**

Spre exemplu:

- a) **cheltuielile cu impozitul pe profit datorat**, inclusiv cele reprezentând diferențe din anii precedenți sau din anul curent, precum și impozitele pe profit sau pe venit plătite în străinătate. Sunt nedeductibile și cheltuielile cu impozitele nereținute la sursă în numele persoanelor fizice și juridice nerezidente, pentru veniturile realizate din România, precum și cheltuielile cu impozitul pe profit amânat înregistrat în conformitate cu reglementările contabile aplicabile;
- b) **dobânzile/majorările de întârziere, amenzile, confiscările și penalitățile**, datorate către *autoritățile* române/

străine, potrivit prevederilor legale, cu excepția celor aferente contractelor încheiate cu aceste autorități; *mai exact, când plătești amenda, pierzi numerar, dar crește și rezultatul impozabil, implicit impozitul...!*

- c) **cheltuielile privind bunurile de natura stocurilor sau a mijloacelor fixe amortizabile constatate lipsă din gestiune ori degradate, neimputabile**, precum și taxa pe valoarea adăugată aferentă;
- d) **cheltuielile făcute în favoarea acționarilor sau asociațiilor**, altele decât cele generate de plăți pentru bunurile livrate sau serviciile prestate contribuabilului, la prețul de piață pentru aceste bunuri sau servicii; *aceste cheltuieli doar justifică ieșirile de numerar, dar nu scad impozitul;*
- e) **cheltuielile aferente veniturilor neimpozabile** (cheltuielile de conducere și administrare, precum și alte cheltuieli comune ale contribuabilului);
- f) **cheltuielile cu serviciile de management, consultanță, asistență sau alte servicii**, prestate de o persoană situată într-un stat cu care România nu are încheiat un instrument juridic în baza căruia să se realizeze schimbul de informații;
- g) **cheltuielile cu primele de asigurare** care nu privesc activele și riscurile asociate activității contribuabilului, cu excepția celor care privesc bunurile reprezentând garanție bancară pentru creditele utilizate în desfășurarea activității pentru care este autorizat contribuabilul sau utilizate în cadrul unor contracte de închiriere sau de leasing, potrivit clauzelor contractuale;
- h) **pierderile înregistrate la scoaterea din evidență a creanțelor**, pentru partea neacoperită de provizion;